

andre Lande indrettede sig, at holde sig til, da den i 1909 skulde tage sin Bestemmelse om Landets Forsvar. Disse Holddepunkter, i Forening med et sundt og nøgterne Instinkt i Folket, var bestemmende for det Vælgerflertal, der gav Forsvarslovene af 1909 Lovskraft. Nu, i 1922, har vi to Ting til foruden Haager-Konventionen og Betragtningen af andre Landes Holdning: Vi har Erfaringerne fra Verdenskrigen, og vi har Forbundspagten. Jeg skal et Øjeblik se paa disse 4 Holddepunkter.

Hvad siger Haager-Konventionen? Den siger det samme som i 1909, den er fuldkommen uændret af de senere mellemfolkelige Aftaler. Den siger som i 1909, at det paahviler enhver neutral Stat at udøve fornøden Opsigt, i Forhold til de Midler, hvorover den raader, at hindre enhver Krænkelse af Konventionens Bestemmelser. Disse gaar ud paa, at der under Krig skal iværksættes en Neutralitetsbevogtning for at hindre, at Statens Sø- og Landterritorium benyttes som Basis for Krigsoperationer og for at hindre Besættelse og Opbringelse af Handelsskibe og andre Skibe indenfor Statens Grænser. Nu ved jeg, at der er Partier, der hæfter sig ved Sætningen: i Forhold til de Midler, hvorover der raades. Man siger som saa: Jo færre Forsvarsmidler man skaffer sig og altsaa raader over, des mindre kan der kræves af os, og hvis vi slet ingen Forsvarsmidler har, kan der slet intet kræves af os. Det er det samme Synspunkt, som er udtrykt i det gamle Ord, at hvor intet er, har Kejseren tabt sin Ret. Det er samme Synspunkt, som en Mand, der har soldet sin Indtægt op, vilde anvende overfor Skattemyndighederne, hvis han, naar de kom og krævede ham, vilde sige: Jeg har intet! Hus forbi! Der er ikke noget at hente her! — Saaledes kan en Mand maaske bære sig ad — det tjener ham ikke til Ære, naar han bærer sig saaledes ad —, men saaledes kan en Stat ikke bære sig ad. Haager-Konventionen kræver med faa Ord sagt ligesom i 1909 et militært Forsvar til Lands og til Vands.

Hvad siger andre Lande om Militærspørgsmaalet? De siger — og de understreger deres Ord med Handling —, at Tiden endnu ikke er inde til Afrustning. Der er utvivlsomt i alle Nationer en stærk Længsel efter at formindske de tyngende Rustningsbyrder, og der er et stigende Haab om, at den Dag vil komme, da en almindelig folkeretlig, mellemfolkelig Aftale kan føre til Afrustning, men der er i Verden intet af af de Folk, der med nogen Ret kan sammen-

stilles med vort, som tør paatage sig Ansvar for Afrustning nu. Der er heller intet Folk i Europa, der tør paatage sig Ansvar for under den nuværende Verdenssituation at indskrænke det militære Forsvar til et Skinforsvar, et Forsvar, der kun er beregnet paa at nedlægge Protest mod eventuelle Krænkelse af dets Territorium. Hvor som helst vi vender vort Blik hen, ser vi Landene bøje sig for Nødvendigheden af at opretholde et Forsvar. Hvad enten der sidder konservative, liberale, radikale eller socialdemokratiske Regeringer, de afrunder ikke, stiller ikke Forslag om Afrustning. Hist og her gør de Tilløb til en Reduktion af Militærudgifterne indenfor de bestaaende Loves Rammer, men jeg tager neppe fejl, naar jeg siger, at Danmark er det første Land, der med de her forelagte Regeringsforslag gør et Forsøg paa gennem en Omorganisation af sit Forsvar at opnaa store og omfattende Reduktioner. Det mener jeg, er forsvarligt, ja mere end det, jeg mener, det tjener vort Land til Ære, at det er det første til at efterkomme Paa budet i Forbundspagtens Artikel 8, men det vilde efter vor Mening hverken være ærefuldt eller forsvarligt, om vi gik til Afrustning. Det vilde være et Brud paa Forudsætningerne for Pagten — dertil skal jeg komme tilbage senere. Det Svar, man faar ved at se paa andre Landes Holdning, er Svaret: Tiden er ikke inde til Afrustning. Et nationalt Forsvar anses endnu af Verdensopinionen for en Nødvendighed, og ingen europæisk Stat hilder sig i den Vildfarelse, at man kan klare sig med et Paradeforsvar, som først og fremmest ikke maa kunne yde noget virkeligt Forsvar. Det er en speciel dansk Idé, der hidtil ikke har været egnet til Eksport.

Hvad siger saa Erfaringerne fra Verdenskrigen om Spørgsmaalet Forsvar eller ikke Forsvar? Hvad siger de om dette Spørgsmaal i et lille Land, der har Ønske om og Villie til at passe sig selv og holde sig udenfor Krigene? Erfaringerne siger, at alle de udenrigs- og militærpolitiske Teorier, man prædikede fra socialdemokratisk og radikal Side, sidst vi diskuterede Forsvarslove her i Landet, nemlig i 1909, er Fantasier og Fantasterier. Alt det, man fra den Side byggede paa, skred sammen. Alt det, man betegnede som usandsynligt, ja umuligt, det skete. Socialdemokraterne troede paa de røde Faner: de røde Faner gik ikke i Krig. De stolede paa deres internationale Organisationer. Det ærede Medlem Hr. K. M. Klausen, der var sit Partis Ordfører ved Forsvarslovenes Behandling 18. Februar